

Привличането на повече жени в НТИМ (наука, технологии, инженерство и математика) ще има положително въздействие върху икономическия растеж в Европейския съюз. Въпреки добрите възможности за заетост и високопроизводителните работни места в тази област, към настоящия момент малък брой жени следват и завършват специалности в областта на НТИМ⁽¹⁾.

В проучване на Европейския институт за равенство между половете (EIGE) относно „икономическите ползи от равенството между половете“ са изложени убедителни доказателства за положителните въздействия от намаляването на неравенствата между половете в сферата на образованието в развитите страни.

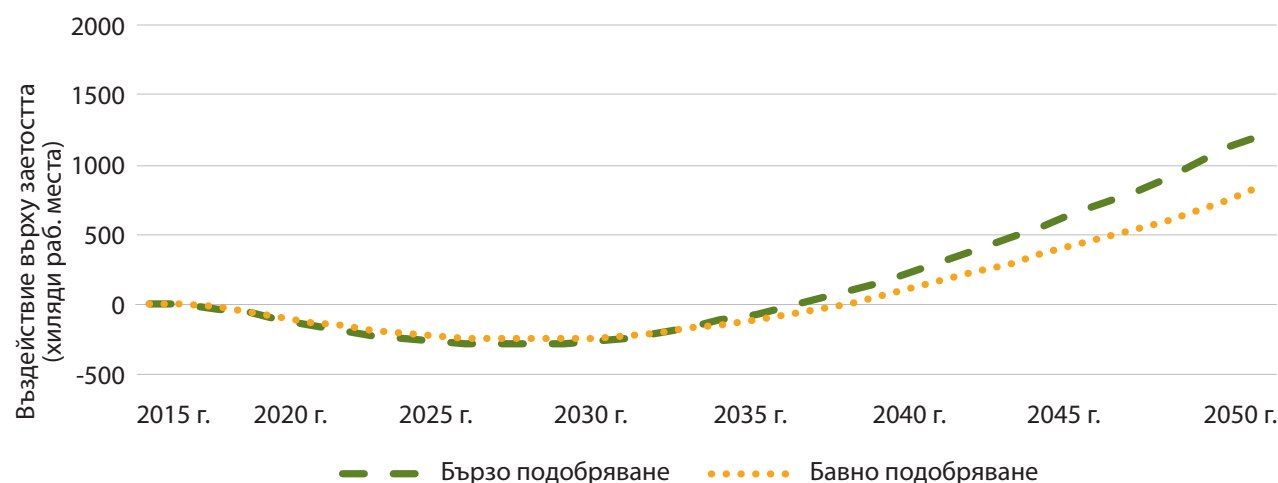
Премахването на разликата по пол в образованието в областта на НТИМ може да насърчи икономическия растеж

Мерки за равенство между половете като премахване на половите стереотипи в образованието, повишаване на осведомеността и популяризиране на специалностите в областта на НТИМ сред момичета и жени, както и професионално ориентиране, насърчаващо момичетата да обмислят следване в областите, доминирани от мъже и момчета, вместо в областите, доминирани от жени, вероятно ще доведат до по-голям брой жени, завършващи специалности в областта на НТИМ. От своя страна, тези мерки могат да насърчат повече жени да постъпват на работа в областта на НТИМ поради добрите перспективи за заетост понастоящем и в бъдеще. Същевременно увеличаването на заетостта в НТИМ ще помогне за намаляване на дефицитите и съществуващите трудности на пазара на труда.

Премахването на разликата по пол в областта на НТИМ може да доведе до създаване на допълнителни 1,2 милиона работни места.

Премахването на разликите по пол в образованието в областта на НТИМ ще има положително въздействие върху заетостта. Общата заетост в ЕС ще се увеличи с 850 000 и ще достигне 1 200 000 работни места през 2050 г. Тези работни места се предвиждат главно в дългосрочен план, тъй като равнищата на заетост ще се повишат едва след като жените, следващи в областта на НТИМ, завършат своето образование.

Фигура 1. Въздействие от премахването на разликата по пол в областта на НТИМ върху заетостта

⁽¹⁾ Акцентът в проучването беше поставен върху разликите по пол в областта на компютърните науки и инженерството, тъй като броят на жените в тези области е особено малък спрямо този на мъжете. Данните за разликите по пол в обучението по математика за отделните държави — членки на ЕС, не са толкова убедителни.

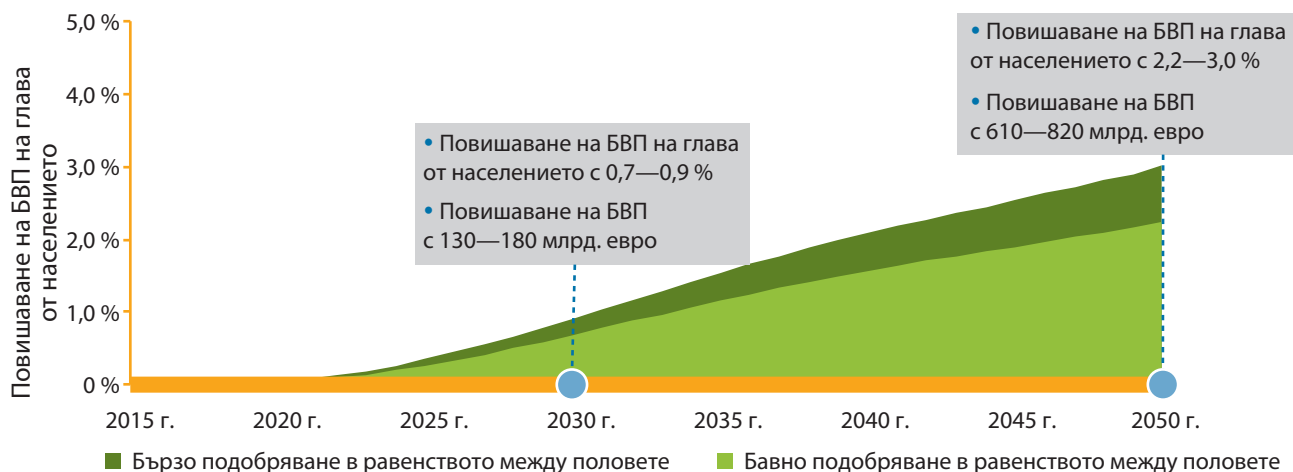

Новите работни места вероятно ще бъдат високопроизводителни, тъй като жените, завършващи специалности в областта на НТИМ, често заемат длъжности с висока добавена стойност в сектори като информация и комуникация или финансови и бизнес услуги.

По-голямото присъствие на жените в НТИМ ще има силно положително въздействие върху БВП на равнището на ЕС.

Премахването на разликата по пол в областта на НТИМ ще допринесе за ръст на БВП на ЕС на глава от населението с 0,7—0,9 % през 2030 г. Към 2050 г. ръстът ще бъде между 2,2 % и 3,0 %. В парично изражение премахването на разликата по пол в областта на НТИМ води до увеличаване на БВП с 610—820 млрд. евро през 2050 г.

Фигура 2. Въздействие от премахването на разликата в областта на НТИМ върху БВП на глава от населението

Очаква се, че по-големият резерв от работна сила в областта на НТИМ ще бъде по-производителен, ще повиши потенциалната производствена мощност на икономиката и ще генерира ръст на БВП на глава от населението.

По-високата производителност на работните места в областта на НТИМ вероятно ще доведе до по-високи възнаграждения (Европейски парламент, 2015 г.). Прави впечатление, че проучването прогнозира заличаване на разликата по пол в заплащането до 2050 г. Увеличава се броят на жените, завършващи специалности в областта на НТИМ, като в резултат на по-високия им образователен ценз и избора на кариера в сектори с по-високо заплащане се наблюдава постепенно увеличение на средните доходи на жените, които до 2050 г. ще се изравнят с възнагражденията за мъжете.

В дългосрочен план подобрената равнопоставеност на половете в образованието в областта на НТИМ може да повиши конкурентоспособността на икономиката на ЕС.

Проучването прогнозира, че жените ще станат по-производителни поради по-висока квалификация в областта на НТИМ, с което ще допринесат за интелигентния растеж, предвиден в стратегията „Европа 2020“. Очаква се конкурентоспособността на икономиката на ЕС също да се подобри в резултат на повишената заетост на жените в областта на НТИМ. Към 2050 г. се очаква износът да се повиши с около 0,7 %, а вносът да спадне с до 1,2 %, което ще доведе до подобряване на търговския баланс.

Защо е важна разликата по пол в областта на НТИМ?

Въпреки големия дял на жените с висше образование продължават да се наблюдават неравенства и разлики по пол по отношение на избраните специалности и области на следване. Според данни на Евростат, през 2014 г. жените завършват висше образование главно в областите здравеопазване и социална сигурност, хуманитарни науки и изкуство, както

и социални науки, стопанска дейност и право. За разлика от тях мъжете често завършват в области, свързани с инженерството, промишленото производство и строителството, следвани от технологиите, науката и математиката. Въпреки че общият брой на студентите в областта на НТИМ се е увеличил през периода

2003—2013 г., разликата между жените и мъжете остава постоянна през целия период.

Най-големите разлики по пол в образованието са установени в специалностите в областта на НТИМ.

Фигура 3. Разпределение на студентите във висшето образование по област и пол, ЕС-28, 2014 г. (%)⁽²⁾

Източник: Евростат (educ_uoe_enrt03)

Спирането на трайната тенденция от непропорционално нисък дял на жените сред студентите и завършилите специалности в областта на НТИМ е важно по следните причини:

1. Повишено предлагане на работна ръка в сектора на НТИМ

Повечето държави членки изпитват сериозни трудности при набирането на персонал с висока квалификация в областта на НТИМ, и по-специално инженерство и ИТ. Двадесет и една държави членки съобщават за трудности при намирането на специалисти в областта на науката и инженерството, а 20 съобщават за същите проблеми по отношение на специалисти по ИКТ (Attstroem и др., 2014 г.). Например в Обединеното кралство са отбелязани трудности при попълването на над 40 % от свободните работни места (два пъти повече от средната стойност за страната) в сектора на НТИМ поради недостиг на кандидати.

Прогнозите сочат, че към 2025 г. в ЕС ще има 7 милиона нови работни места в сектора на НТИМ (Европейски парламент, 2015 г.).

Тази тенденция вероятно ще се запази: очаква се възможностите за работа за инженери и специалисти по ИТ да се увеличат и да надхвърлят тези при много други професии. Например, докато във фармацевтичния сектор се очаква нулев растеж на заетостта през периода 2013—2025 г., заетостта за компютърните специалности се очаква да нарасне с 8 % през същия период (Европейски парламент, 2015 г.). В ЕС специалистите в областта на НТИМ остават до голяма степен незазаети от безработица и получават значително по-високи възнаграждения (Европейски парламент, 2015 г.).

2. Увеличаване на достъпа на жените до добре платени работни места

Понастоящем социални, културни, икономически, образователни и институционални фактори поддържат трайната полова сегрегация в различните сфери на образование. Стеореотипите в образованието, свързаните с пола различия при избора на образование и обучение и липсата на женски ролеви модели са големи проблеми, обясняващи за малкия дял на жените, които завършват специалности в областта на НТИМ.

На индивидуално равнище по-малкият брой жени студенти по НТИМ може да доведе до по-малко възможности за заетост и до по-ниско заплащане на пазара на труда, което означава по-малка икономическа независимост за жените. Това се дължи на факта, че свързаните с НТИМ сектори се разрастват много по-бързо от останалите и се характеризират със значително по-високи възнаграждения (Европейски парламент, 2015 г.).

Проучването показва, че намаляването на разликата по пол в образованието в областта на НТИМ може да допринесе за намаляване на трудностите на пазара на труда, за повишаване на заетостта и производителността на жените и за намаляване на професионалната сегрегация. В крайна сметка това ще насърчи икономическия растеж чрез по-висока производителност на труда и повишена активност на пазара на труда.

Източници

Attstroem, K. и др. (2014 г.), *Mapping and analysing bottleneck vacancies in EU labour markets* („Изследване и анализ на свободните работни места на пазарите на труда в ЕС, за които е трудно да се намерят квалифицирани служители“), доклад за Европейската комисия, Ramboll/Erasmus School of Economics.

Европейски парламент (2015 г.), *Encouraging STEM studies for the labour market* („Насърчаване на образованието в областта на НТИМ за пазара на труда“).

⁽²⁾ Бележка: Цитираните данни са най-новите, предоставени от Евростат към момента на изготвянето на настоящата публикация. За допълнителна информация и актуализации вижте: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics

За проучването

Проучването относно икономическите ползи от равенството между половете е първото от този вид в ЕС. То използва надежден иконометричен модел за оценка на широк набор от макроикономически ползи от равенството между половете в редица области като образование, активност на пазара на труда и възнаграждения.

Общите резултати показват, че повече равенство между половете ще доведе до:

- между 6,3 и 10,5 милиона допълнителни работни места през 2050 г., при което около 70 % от тях ще бъдат заети от жени;
- положителни въздействия за БВП, нарастващи във времето;
- ръст на БВП на глава от населението до близо 10 % през 2050 г.

В проучването е използван макроикономическият модел ЕЗМЕ за оценка на икономическите въздействия от подобренията в равенството между половете. ЕЗМЕ е емпиричен макроикономически модел, специално пригоден за моделни резултати на равнището на ЕС и държавите членки.

Резултатите от проучването на икономическите ползи от равенството между половете в ЕС са събрани в девет публикации:

1. Преглед на литературата: налични доказателства за социалните и икономическите ползи от равенството между половете и методологични подходи (*Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches*);
2. Общи прегледи на ЕС и държавите — членки на ЕС (*EU and EU Member State overviews*);
3. Доклад за емпиричното приложение на модела (*Report on the empirical application of the model*);
4. Как бяха събрани доказателствата: информационен документ относно теоретичната рамка и модела (*How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model*);
5. Как бяха събрани доказателствата: информационна справка за теоретичната рамка и модела;
6. Икономически въздействия от равенството между половете в контекста на политиката на ЕС: информационен документ;
7. Икономически въздействия от равенството между половете: информационен документ;
- 8. Защо равенството между половете в образованието по НТИМ води до икономически растеж: информационен документ;**
9. Защо премахването на разликите в активността на пазара на труда и заплащането на жените и мъжете води до икономически растеж: информационен документ.

Всички публикации, подробните резултати от проучването и информация за методологията са достъпни на уебсайта на EIGE.

Европейският институт за равенство между половете (EIGE) е центърът на ЕС за знания в областта на равенството между половете. EIGE подпомага авторите на политики и всички заинтересовани институции в усилията им да превърнат равенството между жените и мъжете в реалност за всички европейци, като им предоставя специфични експертни знания и съпоставими и надеждни данни за равенството между половете в Европа.

Допълнителна информация:

Европейски институт за равенство между половете, EIGE

Gedimino pr. 16

LT-01103 Vilnius

LIETUVA/LITHUANIA

Tel. +370 52157444

Електронна поща:

eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu/>

ISBN 978-92-9470-067-4
doi:10.2839/610771

Служба за публикации